

Polónyi István

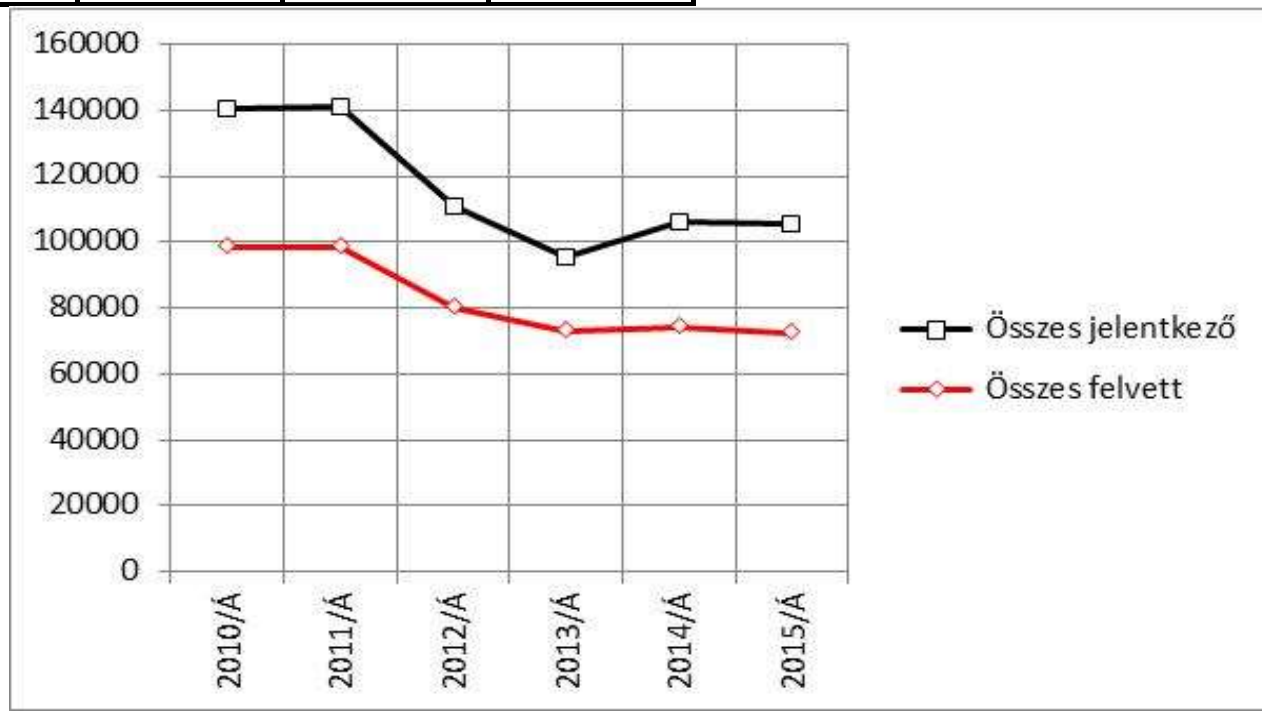
A felsőoktatási felvételi és a finanszírozás néhány tendenciája

Mi lesz veled, egyetem?
2015. november 3.

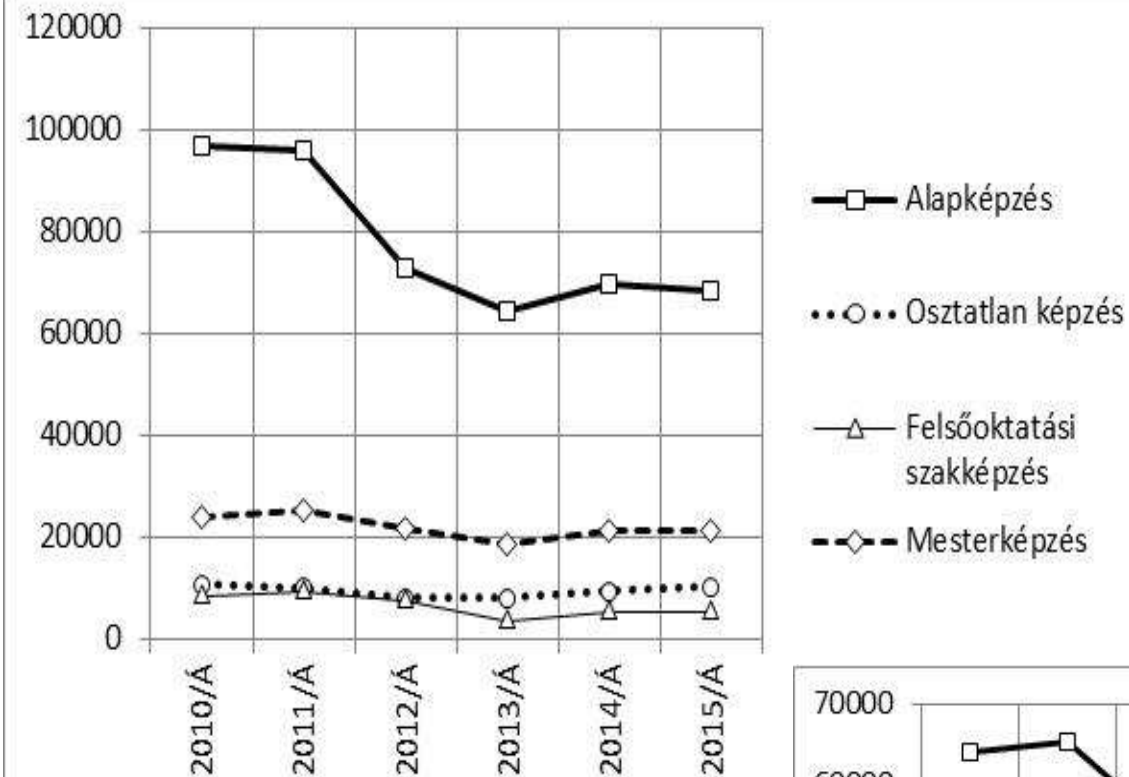
A felvételi

	Összes jelentkező	Jelentkezők évi alakulása az előző évhez v	Összes felvett	Felvettek évi alakulása az előző évhez v.	Bejutási esély
2010/Á	140308	10,21%	98246	3,70%	70%
2011/Á	140954	0,46%	98144	-0,10%	70%
2012/Á	110616	-21,52%	80136	-18,30%	72%
2013/Á	95447	-13,71%	72679	-9,30%	76%
2014/Á	106175	11,24%	74182	2,10%	70%
2015/Á	105646	-0,50%	72171	-2,70%	68%

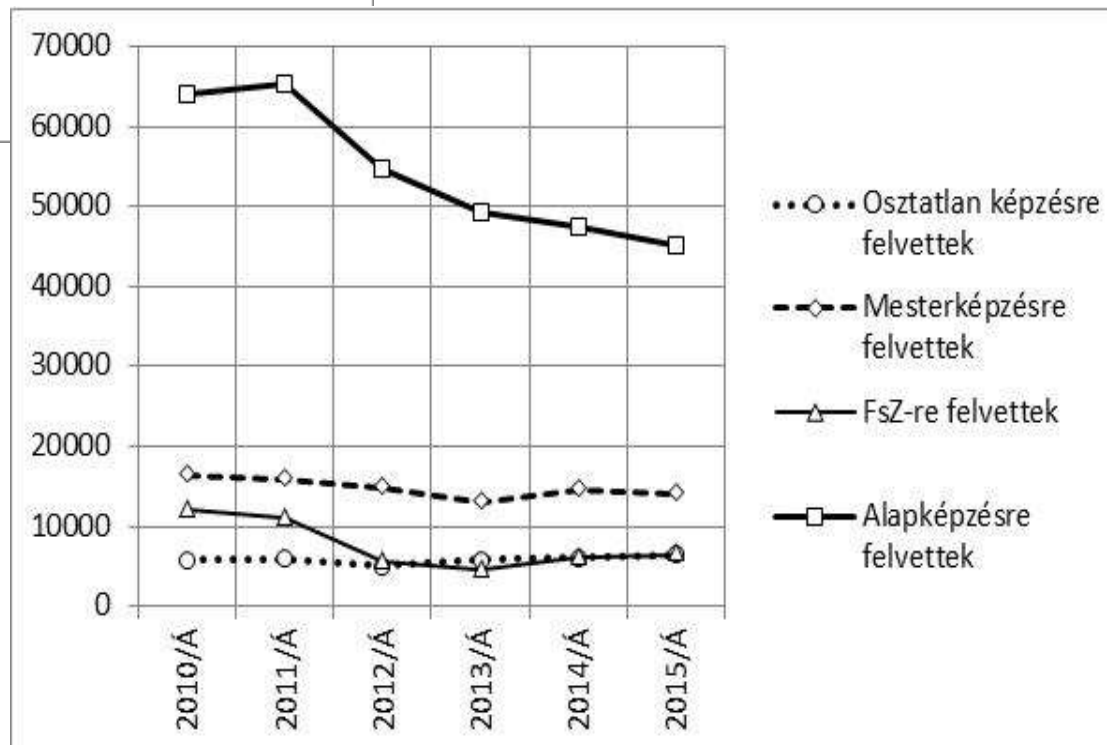
A jelentkezők számának csökkenése (45 ezer fő) lényegesen nagyobb mint amit a demográfia vagy a merítési bázis csökkenése indokol



jelentkezők



felvettek



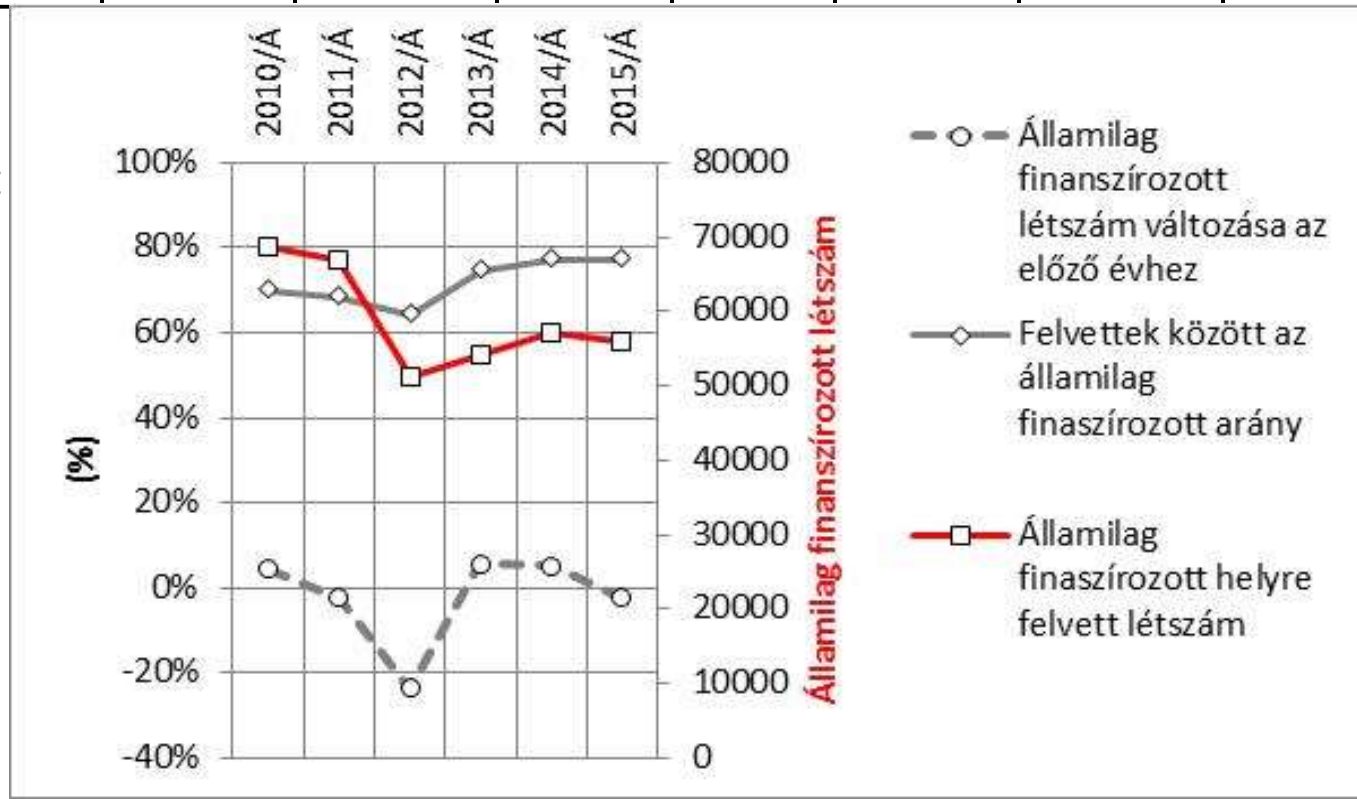
	Alapképzésre felvettek	Felvettek évi alakulása	Bejutási esély	Osztatlan képzésre felvettek	Felvettek évi alakulása	Bejutási esély	Mester képzésre felvettek	Felvettek évi alakulása	Bejutási esély	FSz-re felvettek
2010/Á	64082	-2,4%	66%	5866	4,2%	54%	16263	31,8%	67%	12035
2011/Á	65305	1,9%	68%	5948	1,4%	58%	15892	-2,3%	62%	10999
2012/Á	54774	-16,1%	75%	5010	-15,8%	61%	14760	-7,1%	68%	5592
2013/Á	49293	-10,0%	76%	5760	15,0%	70%	13084	-11,4%	69%	4542
2014/Á	47549	-3,5%	68%	6099	5,9%	64%	14519	11,0%	67%	6015
2015/Á	45191	-5,0%	66%	6407	5,1%	63%	14075	-3,1%	66%	6498

Tendenciák a felvetteknél:

- **egyértelmű az alapképzés alulpreferálása**
- bizonytalanokodás a mesterképzésnél
- az osztatlan képzés növekedése a pedagógusképzés belépése miatt van

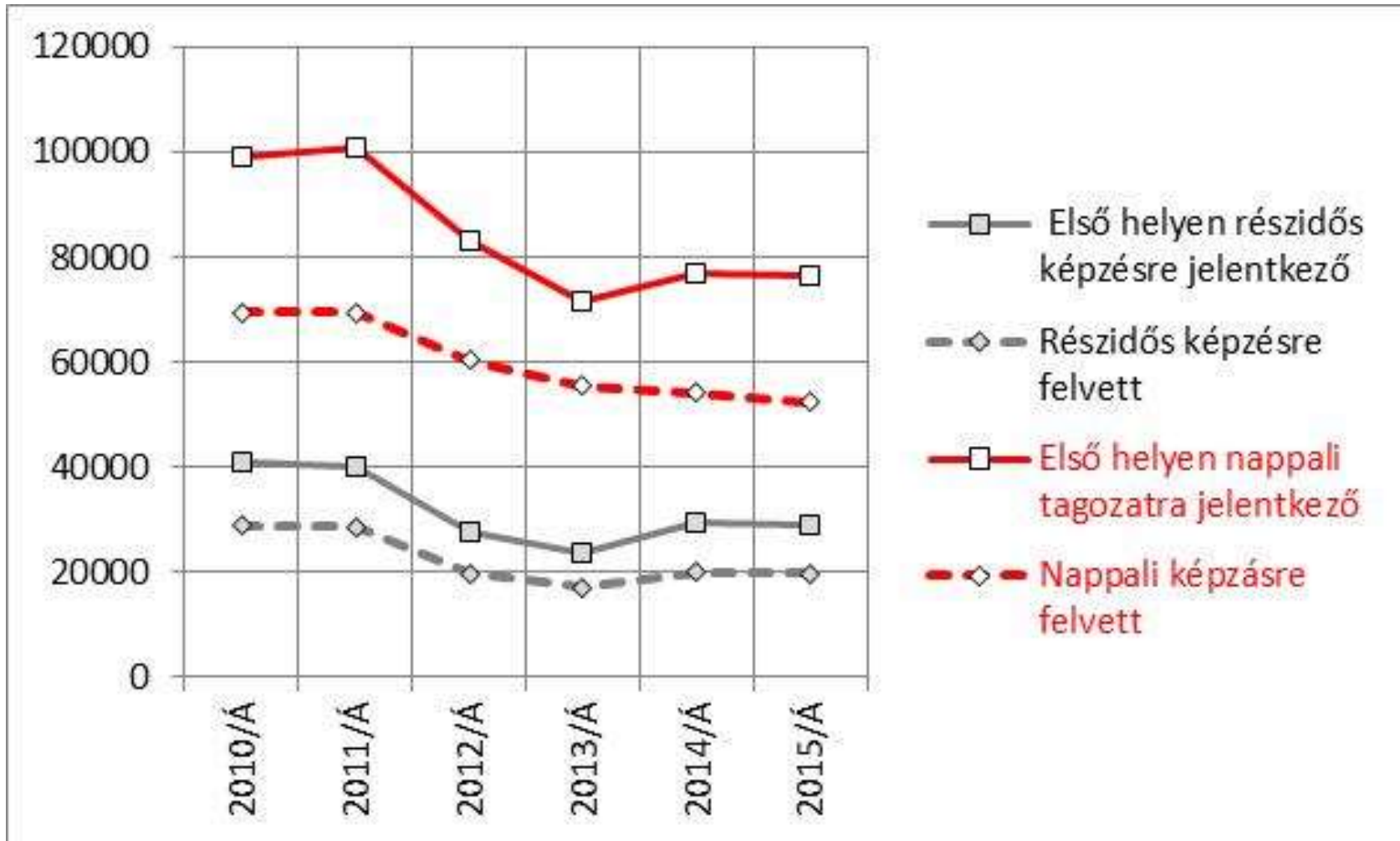
Államilag finanszírozott arány

	2010/Á	2011/Á	2012/Á	2013/Á	2014/Á	2015/Á
Államilag finanszírozott helyre felvett létszám	68667	67035	51308	54217	57094	55812
Államilag finanszírozott létszám változása az előző évhez	5%	-2%	-23%	6%	5%	-2%
Felvettek között az államilag finanszírozott arány	70%	68%	64%	75%	77%	77%



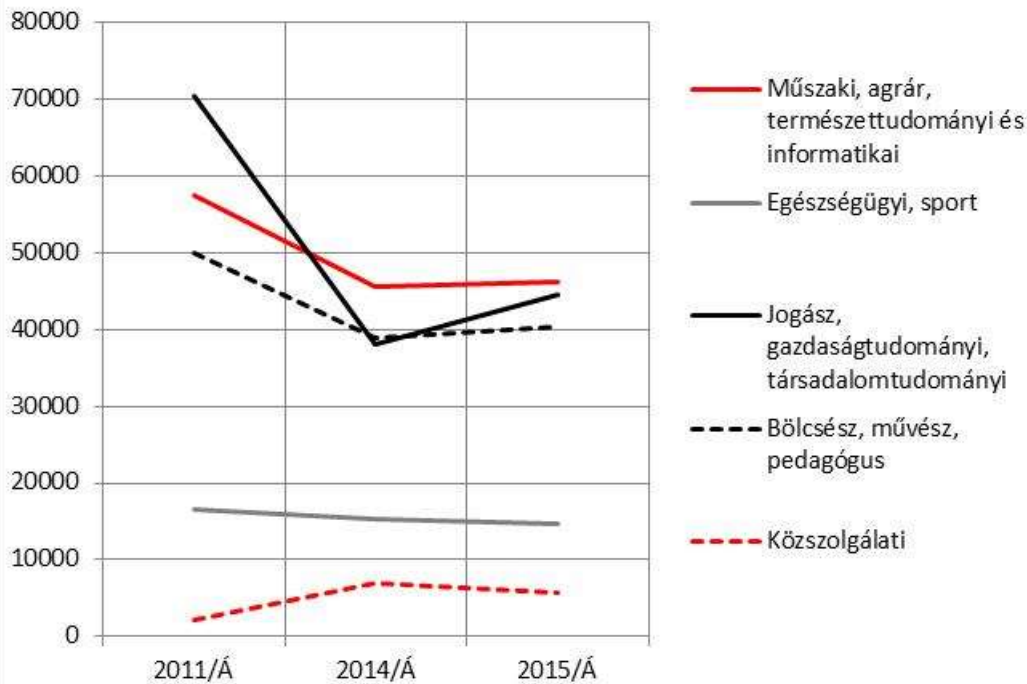
Az államilag finanszírozott („öztöndíjas”) létszám **a 2012-es minimum után némi ingadozással stagnál**, de a csökkenő összes felvett miatt az államilag finanszírozott létszám aránya némileg növekszik.

Nappali tagozatra és részidősre felvett



- A nappali tagozatra felvettek száma folyamatosan csökken
- a részidős képzésre felvetteké (2012 óta) nagyjából stagnál

Összes jelentkező

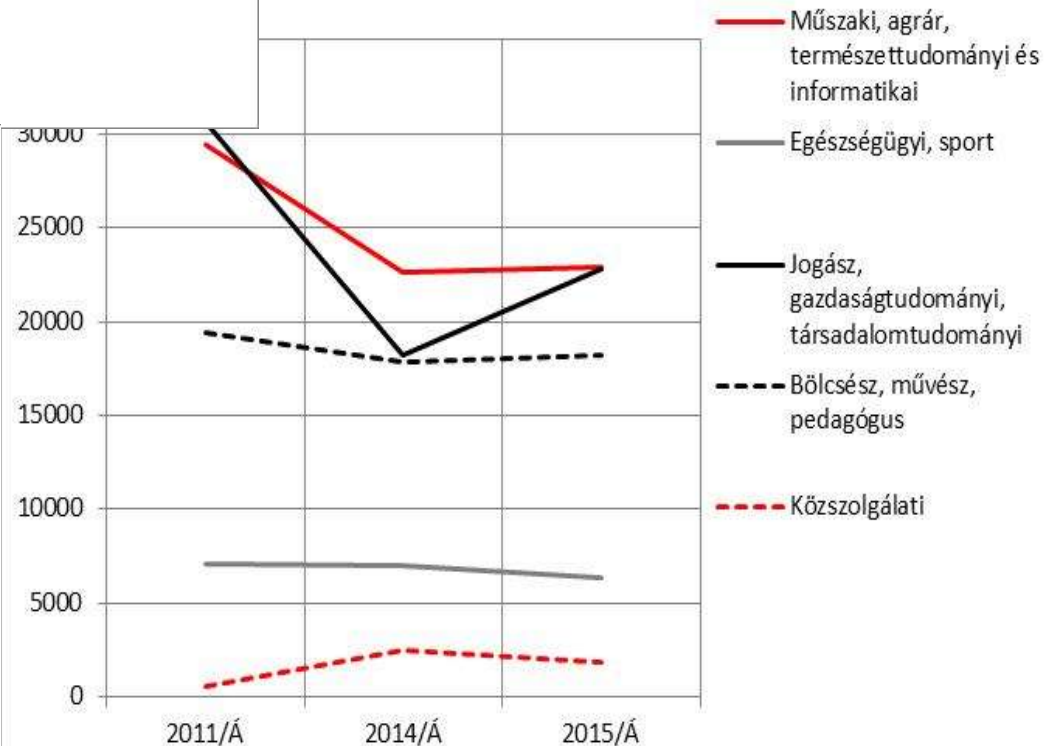


Az összes jelentkező **képzési struktúrájában** főleg a **jogász, közgazdász, társadalomtudományi területen** sikerült a kormány oktatáspolitikájának a keresletet **visszaszorítania**.

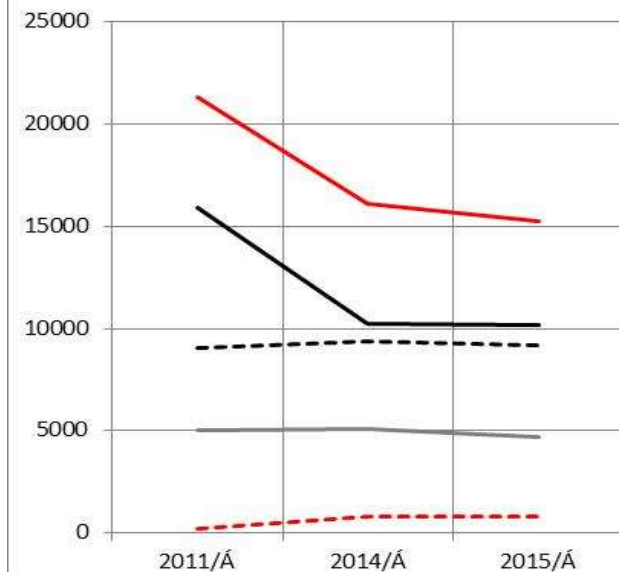
Ugyanakkor **nem sikerült a műszaki, agrár, természettudományi és informatikai képzési területeken a kereslet növelése**.

(Magyarul: akit elriasztott az oktatáspolitikai diszpreferencia, azt nem tudta vonzani az oktatáspolitikai preferencia.)

Összes felvett



[AO]N felvett



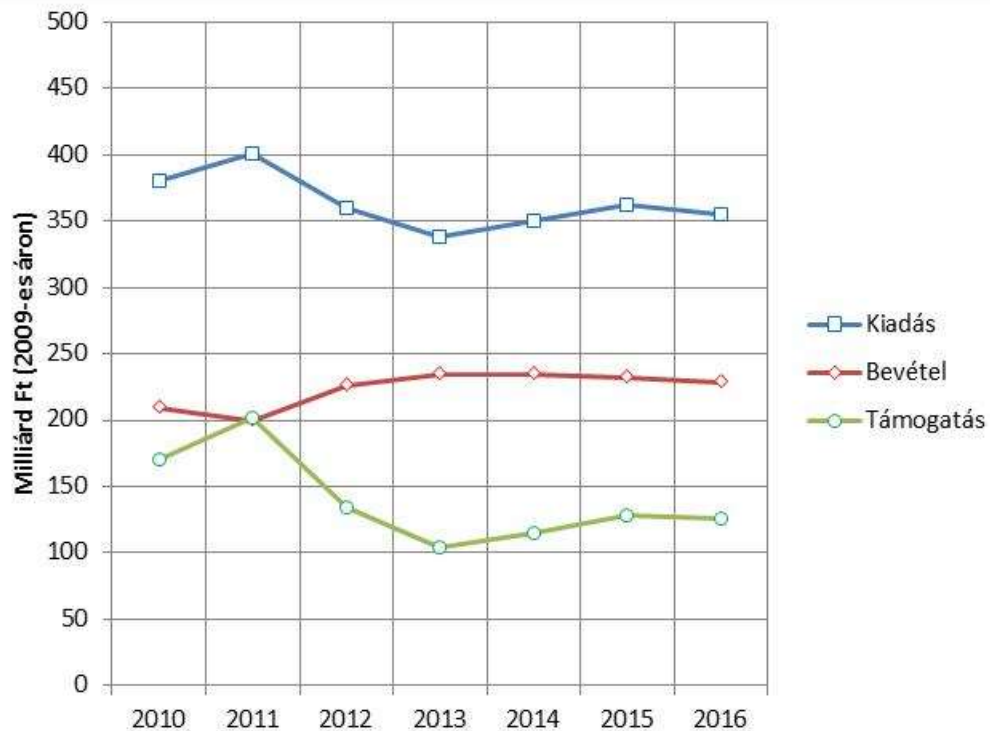
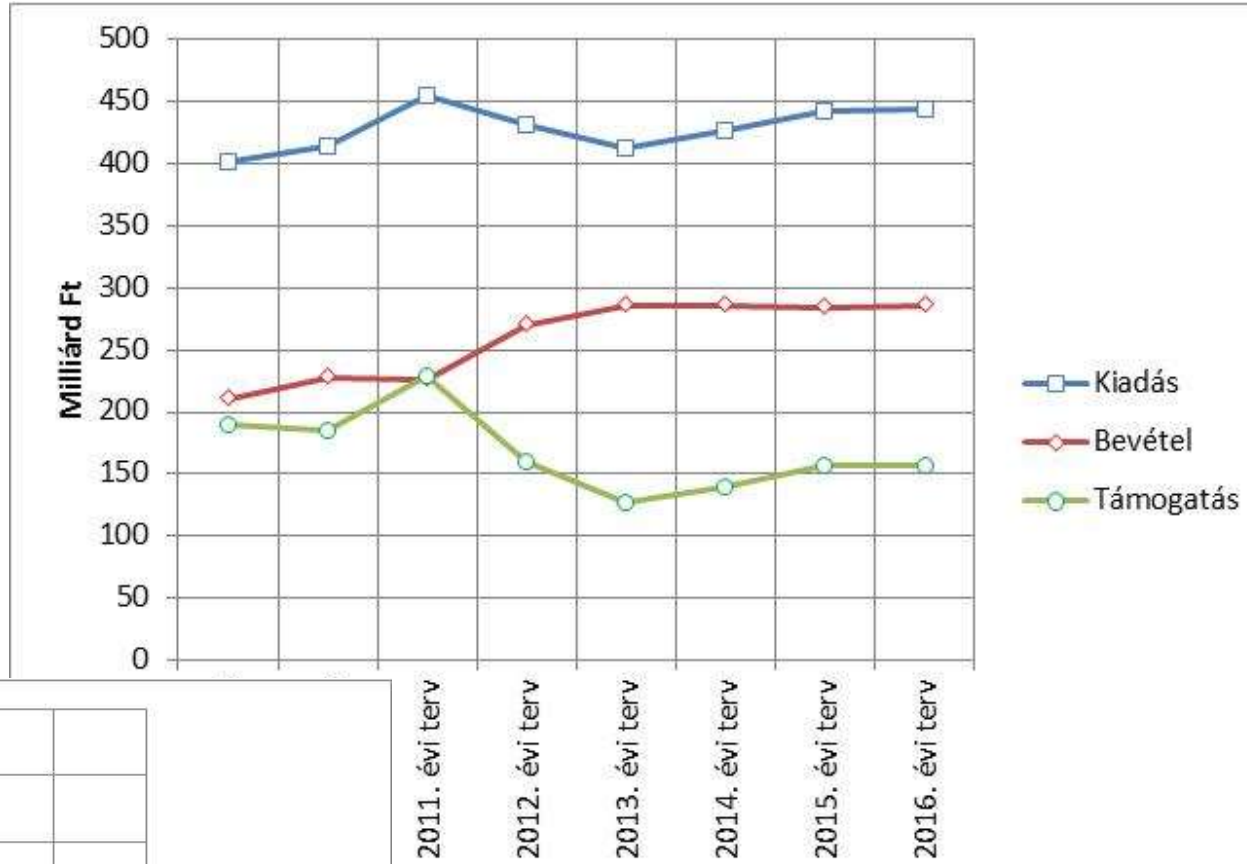
		2000	2005	2010	2011	2012	2013		2012/ 2010
1	Latvia	354	503	439	406	377	364		86%
2	Romania	186	304	444	387	387			87%
3	Lithuania	235	414	462	430	404	520		88%
4	Slovakia	229	309	407	389	379	359		93%
5	Poland	401	540	548	530	511	484		93%
6	Hungary	293	401	344	334	332	316		96%
7	Italy	304	333	320	317	310			97%
8	Slovenia	229	281	411	397	400	389		98%
9	Sweden	352	428	434	439	425	406		98%
10	New Zealand	325	422	437	431	432	427		99%
11	Ireland	243	303	317	321	315			99%

- Az OECD és az Európai Unió együttesen **41 tagországából** 11-ben, illetve **10-ben csökkent a 10 ezer lakosra vetített hallgatólétszám 2010 és 2012 között** (ugyanis Litvániában azóta újra növekedett, mégpedig meghaladva a 2010-es szintet)
- Ebből a 11-ből 7 posztszocialista ország
- A 41 ország összesen 11 posztszocialista országából 2-ben növekedett (Bulgária és Horvátország) és 2-ben stagnált (Csehország és Észtország) a hallgatók létszáma
- (Az UNESCO adatbázisában mintegy 100 ország adata volt elemezhető ebből a szempontból: 26-nak csökkent a hallgatólétszáma, ebből 17 posztszocialista. Összesen 28 posztszocialista volt a 100-ban ebből 17-ben csökkent a hallgatólétszám, 3-ban stagnált, 8-ban nőtt)
- **Lehet hogy kiábrándult a posztszocialista világ a felsőoktatásból?**

A finanszírozás

A felsőoktatás költségvetési terveinek főbb elemei 2009-2016

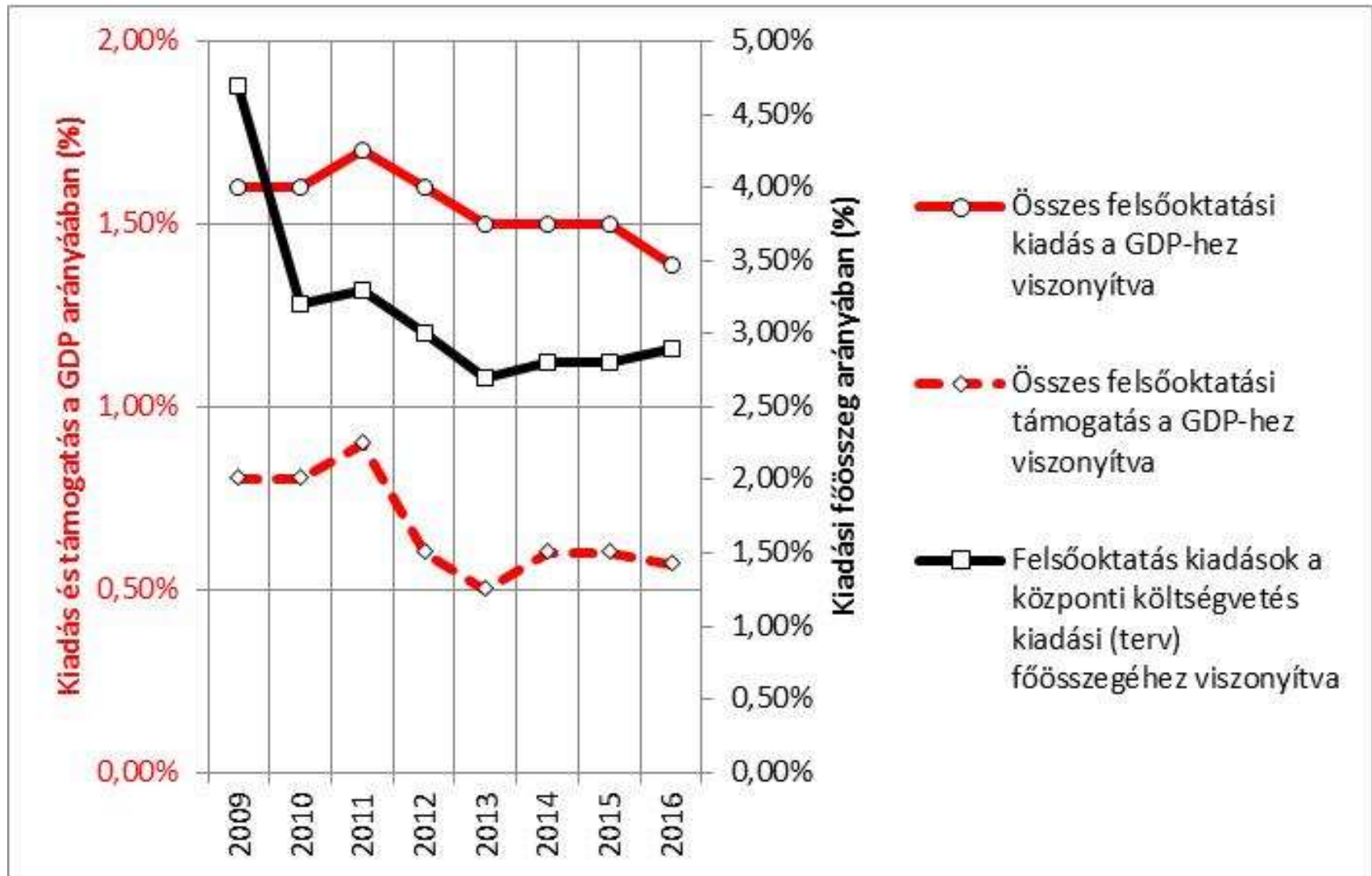
Milliárd Ft	2009. évi terv	2010. évi terv	2011. évi terv	2012. évi terv	2013. évi terv	2014. évi terv	2015. évi terv	2016. évi terv
Állami felsőoktatási intézmények								
Kiadás	400,9	414,0	454,0	430,4	411,9	425,8	442,5	443,3
Bevétel	210,5	228,2	225,4	270,0	285,1	285,4	283,3	285,8
Támogatás	190,4	185,8	228,5	160,5	126,7	140,4	156,2	157,4
Jelentősebb fejezeti kezelésű előirányzatok								
Normatív támogatás	15,07	14,81	14,50	11,85	9,25	17,65	16,95	17,13
<i>Ezen belül:</i> nem állami felsőoktatás támogatása	10,97	10,77	10,67	9,02	9,25	17,65	16,95	17,13
Feladat és egyéb támogatás	9,12	10,98	10,96	10,49	20,56	31,01	20,85	23,34
<i>Ezen belül:</i> - Kiválósági támogatás					10,00	9,85	9,85	12,0
- Felsőoktatási strukturális alap						11,00	9,19	5,21
Összes felsőoktatási kiadás	425,09	439,79	479,46	452,74	441,71	474,46	480,30	483,77
Összes felsőoktatási támogatás	214,59	211,59	253,96	182,84	156,51	189,06	194,00	197,87
Összes felsőoktatási kiadás a GDP-hez viszonyítva	1,6%	1,6%	1,7%	1,6%	1,5%	1,5%	1,50%	1,39%
Összes felsőoktatási támogatás a GDP-hez viszonyítva	0,8%	0,8%	0,9%	0,6%	0,5%	0,6%	0,60%	0,57%
Felsőoktatás kiadások a központi költségvetés kiadási (terv) főösszegéhez viszonyítva	4,7%	3,2%	3,3%	3,0%	2,7%	2,8%	2,8%	2,9%



2009-es áron számítva

	2016/2010
Kiadás	89%
Bevétel	109%
Támogatás	66%

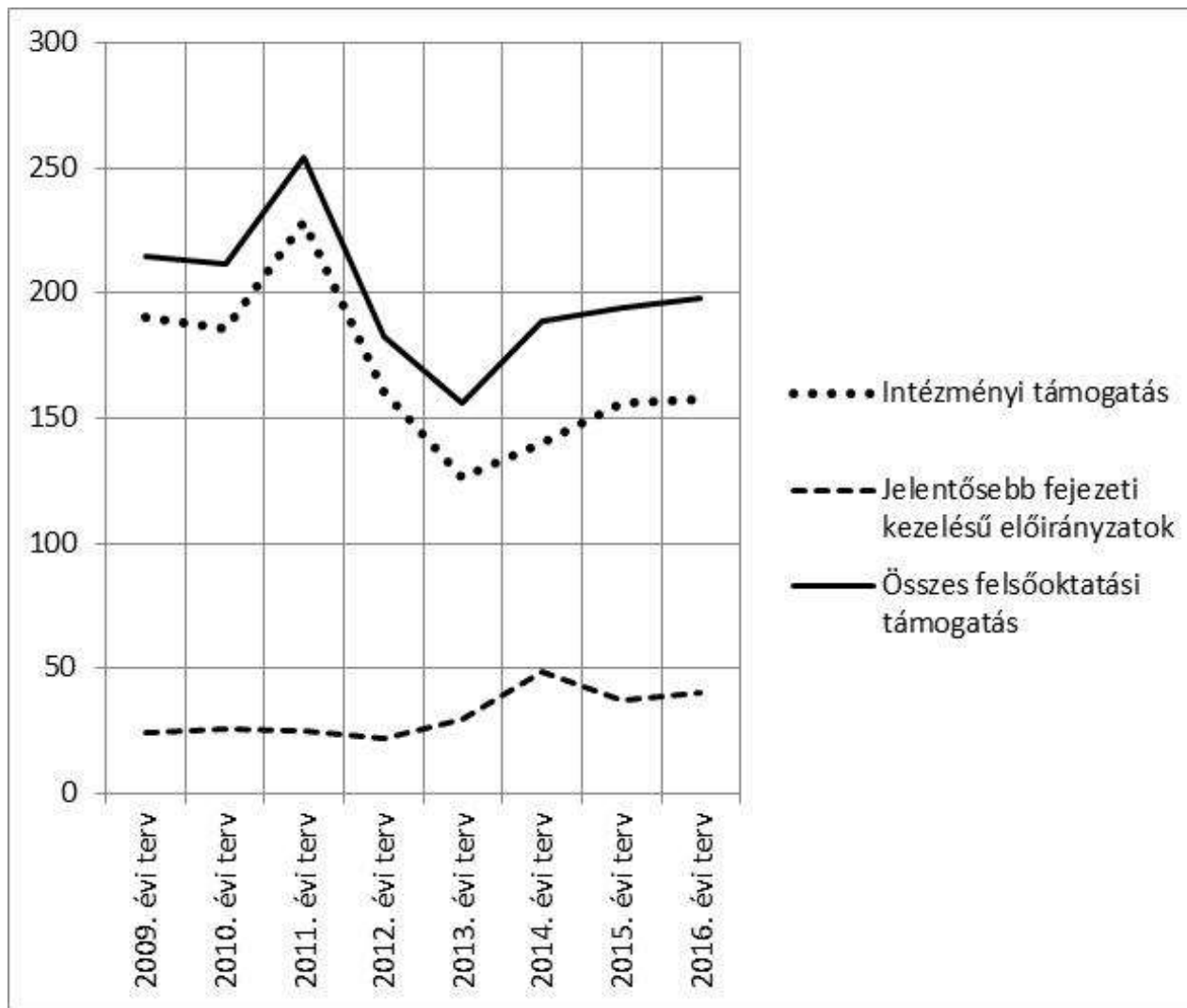
Összes felsőoktatási kiadás és támogatás



6. A költségvetés oktatási kiadásainak aránya a GDP %-ában oktatási szintenként

– Public expenditure on educational institutions as a % of GDP by level of education

Év – Year	Óvoda – Kindergarten	Alapfokú oktatás ¹⁾ – Primary and lower secondary education ¹⁾	Középfokú oktatás ¹⁾ – Upper secondary education ¹⁾	Közoktatás összesen – Total public education	Felsőfokú oktatás – Tertiary education	Egyéb oktatás – Other education	Oktatással összefüggő egyéb kiadások ²⁾ – Other educational expenditure ²⁾	Összesen – Total
1995.	0,8	2,1	1,3	4,1	0,9	0,2	0,1	5,3
1996.	0,7	1,9	1,2	3,7	0,8	0,2	0,1	4,8
1997.	0,7	2,9		3,6	0,9	0,2	0,1	4,8
1998.	0,7	2,8		3,5	0,9	0,2	0,1	4,7
1999.	0,8	2,8		3,6	1,0	0,2	0,3	5,1
2000.	0,7	2,7		3,4	1,1	0,2	0,4	5,0
2001.	0,7	2,7		3,4	1,0	0,2	0,5	5,0
2002.	0,8	2,9		3,7	1,0	0,2	0,5	5,4
2003.	0,8	3,3		4,1	1,1	0,2	0,2	5,7
2004.	0,8	3,0		3,8	1,0	0,2	0,2	5,2
2005.	0,8	2,0	1,1	3,9	1,0	0,2	0,2	5,3
2006.	0,8	1,9	1,1	3,7	0,9	0,2	0,2	5,1
2007.	0,7	1,7	1,1	3,5	1,0	0,2	0,2	4,9
2008.	0,7	1,7	1,0	3,4	1,0	0,2	0,2	4,8
2009.	0,7	1,7	1,0	3,4	1,0	0,2	0,3	4,8
2010.	0,7	1,7	1,0	3,3	1,0	0,1	0,3	4,7
2011.	0,7	1,5	0,9	3,0	1,0	0,1	0,3	4,3
2012.	0,7	1,4	0,8	2,9	0,9	0,1	0,2	4,1
2013.	0,7	1,4	0,6	2,7	0,8	0,1	0,2	3,9



A tervezett **állami támogatás növekvő része fejezeti kezelésű előirányzatba kerül,**

- a kézi vezérlés növekszik
- Intézményektől elvonás – fejezeti kezelésű előirányzatból visszapótlás = **csicskáztatás**

A bevételek

- A bevételeken belül
 - **jelentősen emelkedett a fejezeti kezelésű előirányzatoktól átvett pénz, a bevételeken belüli aránya 2,5%-ról 2013-ra közel 10%-ra emelkedett, összege több mint ötszörösére (!) nőtt.**
 - Ennek az az oka,
 - részint az oktatáspolitikai **kézi vezérlés** növekedése,
 - részint, hogy az **Uniós fejlesztések** forrásai a központi költségvetés önálló fejezetét alkotják, s e fejezeten belül az egyes programok forrásai fejezeti kezelésű előirányzatként vannak megtervezve.
 - Ugyanakkor az államháztartáson kívülről (vállalatoktól, szervezetektől, nemzetközi szervezetektől közvetlenül) átvett pénzek alig változtak, bevételeken belüli arányuk mindvégig **3,5-4% között** mozgott.
- **A felhalmozási bevételek viszont közel megduplázódtak** 2009 és 2013 között, s bevételeken belüli arányuk 9%-ról 12% fölé emelkedett. Ennek is a **fejezeti kezelésű előirányzatokról átvett pénzek arányának és összegének a növekedése** az oka (amely itt alapvetően az Uniós fejlesztések fejezetből származik).
- **De az EU projektek**
 - **Valóban a felsőoktatást és kutatás szolgálják?**
 - **Kiesésük után mi fogja azt a kondíciót kiváltani? A nem létező vállalati bevételek?**

A magyar felsőoktatás kondíciói nemzetközi összehasonlításban

A felsőoktatás köz- (állami) finanszírozásának alakulása 2008 és 2014 között

A public funding változása 2008 és 2014 között	Inflációval számolva	Nominálisan
40 %-nál nagyobb növekedés	—	Izland
20-40 % közötti növekedés	Németország, Norvégia, Svédország	Ausztria, Belgium (fr), Németország, Norvégia, Lengyelország, Szerbia, Svédország
10-20 % közötti növekedés	Ausztria, Belgium (fr)	Belgium (fl), Hollandia
5-10 % közötti növekedés	Lengyelország	Horvátország, Portugália
0 +/- 5 % közötti változás	Belgium (fl), Izland, Hollandia, Portugália	Szlovénia, Szlovákia
5-10 % közötti csökkenés	Horvátország, Szlovénia	Csehország, Spanyolország
10-20 % közötti csökkenés	Csehország, Szerbia, Szlovákia, Spanyolország	Olaszország
20 és 40 % közötti csökkenés	Írország, Olaszország, Litvánia, UK	Magyarország , Írország, Litvánia, UK
40 %-nál nagyobb csökkenés	Görögország, Magyarország	Görögország

Forrás: EUA Public Funding Observatory 2014

A közösségi ráfordítások 2008 és 2014 közötti alakulását tekintve az inflációt is figyelembe véve **Magyarország Görögországgal együtt abba a legkedvezőtlenebb helyzetű csoportba tartozik, ahol a felsőoktatás közösségi támogatása a vizsgált időszakban 40%-kal csökkent.**

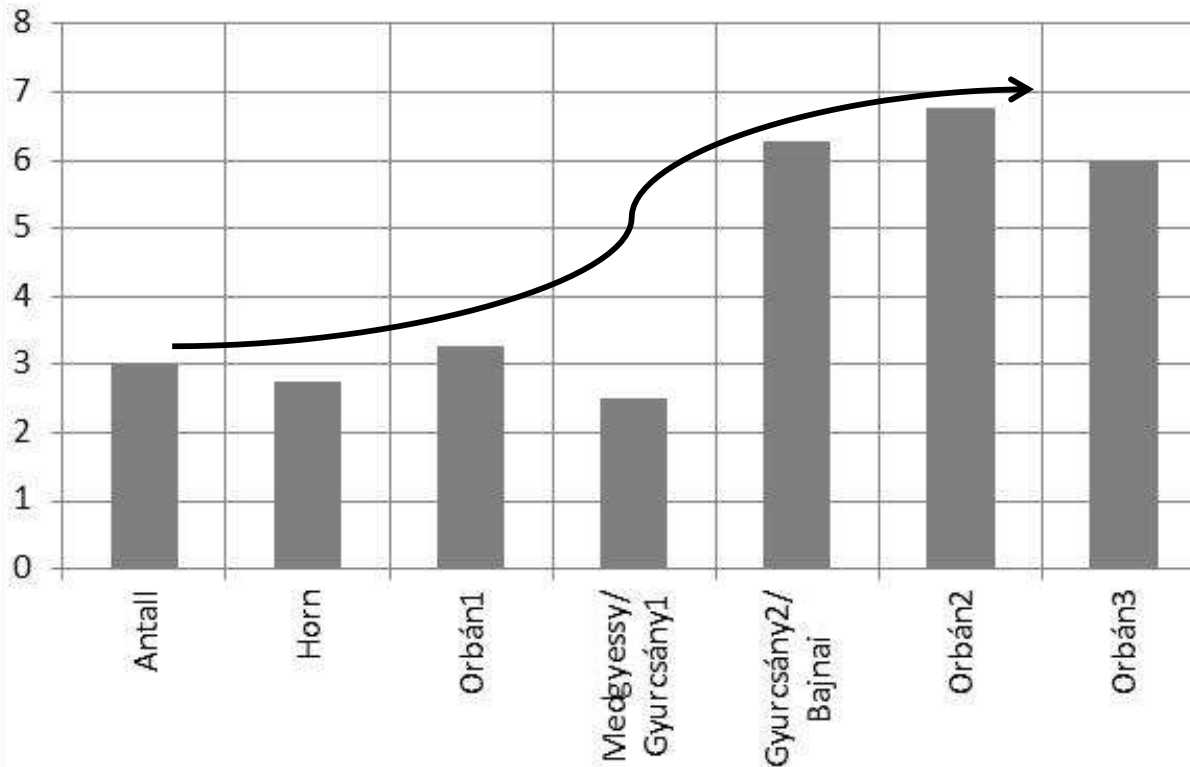
A koncepcióalkotó kedv:

Az elmúlt időszak koncepciói:

- 2010 Dux László: Új felsőoktatási törvény koncepció (tervezet)
- 2011 Hoffmann–Dux : nemzeti felsőoktatási törvény koncepciója
- 2012 Kis Norbert: **A nemzeti felsőoktatás fejlesztéspolitikai irányai**
- 2013 Klinghammer István: **A felsőoktatás átalakítás stratégiai irányai és soron következő lépései**
- 2014-2015 Palkovics László: **Fokozatváltás a felsőoktatásban. A teljesítményelvű felsőoktatás fejlesztésének irányvonalai**

Még valami...

Törvénymódosítások száma (évente átlag)



A kormányok felsőoktatást szabályozó kedve egyre intenzívebb

ENNYI